

Hof van Cassatie, arrest van 20 mei 2021

Verdrag van Rome inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst van 1980 (EVO) – Arbeidsovereenkomst – Artikel 6, lid 2, sub a – Recht dat van toepassing is bij gebreke van rechtskeuze – Recht van land waar werknemer ‘gewoonlijk zijn arbeid verricht’

Convention de Rome sur la loi applicable aux obligations contractuelles (EVO) – Contract de travail – Article 6, paragraphe 2, sub a – Loi applicable à défaut de choix – Loi du pays où le travailleur ‘accomplit habituellement son travail’

S.20.0003.N

L. D.B.,

vertegenwoordigd door mr. Bruno Maes, advocaat bij het Hof van Cassatie,

tegen

I. sa, vennootschap naar Luxemburgs recht, met zetel te [...] Luxemburg (Groothertogdom Luxemburg), [...],

verweerster,

vertegenwoordigd door mr. Willy van Eeckhoutte, advocaat bij het Hof van Cassatie,

mede inzake

I. nv, met zetel te v Elsene, [...], ingeschreven bij de KBO onder het nummer [...],

tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij,

vertegenwoordigd door mr. Willy van Eeckhoutte, advocaat bij het Hof van Cassatie,

I. Rechtspleging voor het hof

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het arbeidshof te Brussel van 11 juni 2019.

Raadsheer Ilse Couwenberg heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft geconcludeerd.

II. Cassatiemiddel

De eiseres voert in haar verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. Beslissing van het hof

Beoordeling

Eerste onderdeel

1. Artikel 3, lid 1, van het verdrag inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (hierna EVO), zoals van toepassing, bepaalt: *“Een overeenkomst wordt beheerst door het recht dat partijen hebben gekozen. De rechtskeuze moet uitdrukkelijk zijn gedaan of voldoende duidelijk blijken uit de bepalingen van de overeenkomst of de omstandigheden van het geval. Bij hun keuze kunnen de partijen het toepasselijke recht aanwijzen voor de overeenkomst in haar geheel of voor slechts een onderdeel daarvan”*.

Artikel 6, lid 1, EVO, zoals van toepassing, bepaalt: *“Ongeacht artikel 3 kan de rechtskeuze van partijen in een arbeidsovereenkomst er niet toe leiden dat de werknemer de bescherming verliest welke hij geniet op grond van de dwingende bepalingen van het recht dat ingevolge het tweede lid van onderhavig artikel bij gebreke van een rechtskeuze op hem van toepassing zou zijn”*.

Krachtens lid 2 van dit artikel wordt de arbeidsovereenkomst bij gebreke van een rechtskeuze beheerst door a) het recht van het land waar de werknemer ter uitvoering van de overeenkomst gewoonlijk zijn arbeid verricht, zelfs wanneer hij tijdelijk in een ander land is tewerkgesteld, of b) het recht van het land waar zich de vestiging bevindt die de werknemer in dienst heeft genomen, wanneer deze zijn arbeid niet gewoonlijk in eenzelfde land verricht, tenzij uit het geheel van de omstandigheden blijkt dat de arbeidsovereenkomst nauwer is verbonden met een ander land, in welk geval het recht van dat ander land van toepassing is.

2. Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat de plaats waar de arbeid gewoonlijk wordt verricht, de plaats is waar of van waaruit de werknemer daadwerkelijk zijn beroepswerkzaamheden verricht. Deze plaats wordt door de nationale rechter bepaald in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak (HvJ 15 maart 2011, C-29/10, *Koelzsch t. Groothertogdom Luxemburg*, r.o. 45; HvJ 15 december 2011, C-384/10, *Voogsgeerd t. Navimer*, r.o. 37).

Hierbij kan de rechter rekening houden met de wijze waarop de partijen bij de arbeidsovereenkomst de uitvoering van hun overeenkomst hebben geregeld, tenzij de werknemer aan de hand van objectieve factoren aantoont dat hij zijn werkzaamheden feitelijk op een andere plaats moest verrichten.

3. Met overname van de redenen van het beroepen vonnis en met eigen redenen steunen de appelrechters hun oordeel dat het Luxemburgse recht ook bij gebreke van een rechtskeuze toepasselijk is op de arbeidsovereenkomst, gesloten met de verweerster, op de vaststelling dat deze overeenkomst zelf bepaalt dat zij hoofdzakelijk zal worden uitgevoerd in Luxemburg, alwaar de overeenkomst werd ondertekend en de zetel van de vennootschap is gevestigd.

Bij afwezigheid van door de eiseres aangevoerde objectieve gegevens waaruit blijkt dat zij haar werkzaamheden hoofdzakelijk in België verrichtte, verantwoordden de appelrechters met deze redenen, die het Hof toelaten zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen, hun beslissing naar recht.

Het onderdeel kan niet worden aangenomen.

Tweede onderdeel

4. Het arrest dat, na te hebben vastgesteld dat de verweerster het Luxemburgse recht van toepassing achtte op de vorderingen van de eiseres, nagaat waar de eiseres haar arbeidsprestaties gewoonlijk verrichtte en oordeelt dat dit in Luxemburg gebeurde, verwerpt en beantwoordt het verweer van de eiseres dat niet werd betwist dat zij haar arbeidsprestaties hoofdzakelijk, zo niet uitsluitend in België verrichtte.

Het onderdeel mist feitelijke grondslag.

DICTION HET HOF,

Verwerpt het cassatieberoep en de vordering tot bindendverklaring.

Veroordeelt de eiseres tot de kosten.

Bepaalt de kosten voor de eiseres op 312,79 euro en op de som van 20 euro ten gunste van het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, derde kamer, samengesteld uit eerste voorzitter Beatrijs Deconinck, als voorzitter, sectievoorzitter Koen Mestdagh, en de raadsheren Antoine Lievens, Ilse Couwenberg en Sven Mosselmans, en in openbare rechtszitting van 10 mei 2021 uitgesproken door eerste voorzitter Beatrijs Deconinck, in aanwezigheid van advocaat-generaal Henri Vanderlinden, met bijstand van griffier Mike Van Beneden.